

Edyta Bielak-Jomaa • Andrzej Jabłoński • Joanna Jasiewicz
Małgorzata Mędrala • Paweł Pettke • Piotr Prusinowski • Ewa Wronikowska
Marcin Wujczyk • Janusz Żołyński

KODEKS PRACY

KOMENTARZ

Praca zbiorowa pod redakcją
dr. Janusza Żołyńskiego

Wydanie I uzupełnione

**z uwzględnieniem zmian w Kodeksie pracy
(t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 1502,
ost. zm. Dz.U. z 2015 r. poz. 1268)**

ODDK Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa
Gdańsk 2016

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów.....	9
O Autorach.....	13
Wprowadzenie.....	15

Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 roku – Kodeks pracy (tekst jednolity: Dz.U. z 2014 r. poz. 1502 z późn. zm.)

DZIAŁ PIERWSZY. PRZEPISY OGÓLNE	21
Rozdział I. Przepisy wstępne	23
Rozdział II. Podstawowe zasady prawa pracy	66
Rozdział IIa. Równe traktowanie w zatrudnieniu	97
Rozdział IIb. Nadzór i kontrola przestrzegania prawa pracy	127
Rozdział III. (skreślony)	132
Literatura do działu pierwszego.....	133
Orzecznictwo do działu pierwszego.....	136
DZIAŁ DRUGI. STOSUNEK PRACY	145
Rozdział I. Przepisy ogólne	147
Rozdział II. Umowa o pracę	192
Oddział 1. Zawarcie umowy o pracę	192
Oddział 2. Przepisy ogólne o rozwiązaniu umowy o pracę	244
Oddział 3. Rozwiązanie umowy o pracę za wypowiedzeniem	275
Oddział 4. Uprawnienia pracownika w razie nieuzasadnionego lub niezgodnego z prawem wypowiedzenia umowy o pracę przez pracodawcę	359
Oddział 5. Rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia	395
Oddział 6. Uprawnienia pracownika w razie niezgodnego z prawem rozwiązania przez pracodawcę umowy o pracę bez wypowiedzenia	430
Oddział 6a. Uprawnienia pracodawcy w razie nieuzasadnionego rozwiązania przez pracownika umowy o pracę bez wypowiedzenia	447
Oddział 7. Wygaśnięcie umowy o pracę	453
Rozdział IIa. Warunki zatrudnienia pracowników skierowanych do pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z państwa będącego członkiem Unii Europejskiej	476
Rozdział IIb. Zatrudnianie pracowników w formie telepracy	483
Rozdział III. Stosunek pracy na podstawie powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę	509
Oddział 1. Stosunek pracy na podstawie powołania	509
Oddział 2. Stosunek pracy na podstawie wyboru	530
Oddział 3. Stosunek pracy na podstawie mianowania	540
Oddział 4. Stosunek pracy na podstawie spółdzielczej umowy o pracę	547
Literatura do działu drugiego	552
Orzecznictwo do działu drugiego	560

DZIAŁ TRZECI. WYNAGRODZENIE ZA PRACĘ I INNE ŚWIADCZENIA	583
Rozdział I. Ustalanie wynagrodzenia za pracę i innych świadczeń związanych z pracą	585
Rozdział Ia. Wynagrodzenie za pracę	617
Rozdział II. Ochrona wynagrodzenia za pracę	644
Rozdział III. Świadczenia przysługujące w okresie czasowej niezdolności do pracy	665
Rozdział IIIa. Odprawa rentowa lub emerytalna	670
Rozdział IV. Odprawa pośmiertna	676
Literatura do działu trzeciego	680
Orzecznictwo do działu trzeciego	680
DZIAŁ CZWARTY. OBOWIĄZKI PRACODAWCY I PRACOWNIKA	689
Rozdział I. Obowiązki pracodawcy	691
Rozdział II. Obowiązki pracownika	755
Rozdział IIa. Zakaz konkurencji	778
Rozdział III. Kwalifikacje zawodowe pracowników	804
Rozdział IV. Regulamin pracy	820
Rozdział V. Nagrody i wyróżnienia	837
Rozdział VI. Odpowiedzialność porządkowa pracowników	840
Literatura do działu czwartego	854
Orzecznictwo do działu czwartego	860
DZIAŁ PIĄTY. ODPOWIEDZIALNOŚĆ MATERIALNA PRACOWNIKÓW	867
Rozdział I. Odpowiedzialność pracownika za szkodę wyrządzoną pracodawcy	869
Rozdział II. Odpowiedzialność za mienie powierzone pracownikowi	900
Literatura do działu piątego	918
Orzecznictwo do działu piątego	919
DZIAŁ SZÓSTY. CZAS PRACY	925
Rozdział I. Przepisy ogólne	927
Rozdział II. Normy i ogólny wymiar czasu pracy	940
Rozdział III. Okresy odpoczynku	955
Rozdział IV. Systemy i rozkłady czasu pracy	965
Rozdział V. Praca w godzinach nadliczbowych	1022
Rozdział VI. Praca w porze nocnej	1070
Rozdział VII. Praca w niedziele i święta	1077
Pisma organów administracji do działu szóstego	1093
Literatura do działu szóstego	1093
Orzecznictwo do działu szóstego	1094
DZIAŁ SIÓDMY. URLOPY PRACOWNICZE	1101
Rozdział I. Urlopy wypoczynkowe	1103
Rozdział II. Urlopy bezpłatne	1142
Literatura do działu siódmego	1157
Orzecznictwo do działu siódmego	1157

DZIAŁ ÓSMY. UPRAWNIENIA PRACOWNIKÓW ZWIĄZANE	
Z RODZICIELSTWEM	1159
Literatura do działu ósmego	1305
Orzecznictwo do działu ósmego	1306
DZIAŁ DZIEWIĄTY. ZATRUDNIANIE MŁODOCIANYCH	
	1309
Rozdział I. Przepisy ogólne	1311
Rozdział II. Zawieranie i rozwiązywanie umów o pracę w celu przygotowania zawodowego	1326
Rozdział III. Doksztalcanie	1334
Rozdział IIIa. Zatrudnianie młodocianych w innym celu niż przygotowanie zawodowe	1337
Rozdział IV. Szczególna ochrona zdrowia	1342
Rozdział V. Urlopy wypoczynkowe	1363
Rozdział VI. Rzemieślnicze przygotowanie zawodowe	1366
Literatura do działu dziewiątego	1368
Orzecznictwo do działu dziewiątego	1369
DZIAŁ DZIESIĄTY. BEZPIECZEŃSTWO I HIGIENA PRACY	
	1371
Rozdział I. Podstawowe obowiązki pracodawcy	1373
Rozdział II. Prawa i obowiązki pracownika	1397
Rozdział III. Obiekty budowlane i pomieszczenia pracy	1408
Rozdział IV. Maszyny i inne urządzenia techniczne	1410
Rozdział V. Czynniki oraz procesy pracy stwarzające szczególne zagrożenie dla zdrowia lub życia	1417
Rozdział VI. Profilaktyczna ochrona zdrowia	1435
Rozdział VII. Wypadki przy pracy i choroby zawodowe	1453
Rozdział VIII. Szkolenie	1477
Rozdział IX. Środki ochrony indywidualnej oraz odzież i obuwie robocze	1486
Rozdział X. Służba bezpieczeństwa i higieny pracy	1494
Rozdział XI. Konsultacje w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz komisja bezpieczeństwa i higieny pracy	1500
Rozdział XII. Obowiązki organów sprawujących nadzór nad przedsiębiorstwami lub innymi jednostkami organizacyjnymi państwowymi albo samorządowymi	1509
Rozdział XIII. Przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy dotyczące wykonywania prac w różnych gałęziach pracy ...	1511
Literatura do działu dziesiątego	1512
Orzecznictwo do działu dziesiątego	1513
DZIAŁ JEDENASTY. UKŁADY ZBIOROWE PRACY	
	1515
Rozdział I. Przepisy ogólne	1517
Rozdział II. Ponadzakładowy układ zbiorowy pracy	1561
Rozdział III. Zakładowy układ zbiorowy pracy	1576
Literatura do działu jedenastego	1596
Orzecznictwo do działu jedenastego	1596

DZIAŁ DWUNASTY. ROZPATRYWANIE SPORÓW	
O ROSZCZENIA ZE STOSUNKU PRACY	1599
Rozdział I. Przepisy ogólne	1601
Rozdział II. Postępowanie pojednawcze	1610
Rozdział III. Sądy pracy	1625
Literatura do działu dwunastego	1645
Orzecznictwo do działu dwunastego	1645
DZIAŁ TRZYNASTY. ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA WYKROCZENIA	
PRZECIWKO PRAWOM PRACOWNIKA	1649
(oznaczenie oraz tytuł rozdziału I uchylone)	1651
Rozdział II. (uchylony)	1681
Literatura do działu trzynastego	1682
Orzecznictwo do działu trzynastego	1683
DZIAŁ CZTERNASTY. PRZEDAWNIEŃ ROSZCZEŃ	1685
Literatura do działu czternastego	1707
Orzecznictwo do działu czternastego	1707
DZIAŁ CZTERNASTY^A. (uchylony)	1709
DZIAŁ PIĘTNASTY. PRZEPISY KOŃCOWE	1711
Literatura do działu piętnastego	1759
Orzecznictwo do działu piętnastego	1760
KOMENTARZ DO PRZEPISÓW PRZEJŚCIOWYCH	
ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 r. poz. 1220) obowiązujących od 22 lutego 2016 r.	1763

WYKAZ SKRÓTÓW

Akty prawne

- EKS** – Europejska Karta Społeczna sporządzona w Turynie dnia 18 października 1961 r. (Dz.U. z 1999 r. Nr 8, poz. 67 z późn. zm.)
- Karta Nauczyciela** – ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 191 z późn. zm.)
- k.c.** – ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 121 z późn. zm.)
- k.k.** – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.)
- k.k.w.** – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz.U. Nr 90, poz. 557 z późn. zm.)
- Konstytucja RP** – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)
- k.p.** – ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 1502 z późn. zm.)
- k.p.a.** – ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 23)
- k.p.c.** – ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 101 z późn. zm.)
- k.p.w.** – ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 395 z późn. zm.)
- k.r.o.** – ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 2082)
- k.s.h.** – ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 1030 z późn. zm.)
- k.w.** – ustawa z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 1094)
- r.bhp** – rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (t.j. Dz.U. z 2003 r. Nr 169, poz. 1650 z późn. zm.)
- rozporządzenie wypadkowe** – rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie ustalania okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy (Dz.U. Nr 105, poz. 870)
- TFUE** – Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.Urz. UE C 83 z dnia 30.03.2010 r.)
- u.bezr.** – ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 149 z późn. zm.)
- u.e.r.z.** – ustawa z dnia 5 kwietnia 2002 r. o europejskich radach zakładowych (t.j. Dz.U. z 2012 r. poz. 1146 z późn. zm.)
- u.FUS** – ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 748 z późn. zm.)

- u.PIP** – ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o Państwowej Inspekcji Pracy (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 640 z późn. zm.)
- u.p.s.** – ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 1202 z późn. zm.)
- u.p.t.** – ustawa z dnia 9 lipca 2003 r. o zatrudnianiu pracowników tymczasowych (Dz.U. z 2016 r. poz. 360)
- u.sip** – ustawa z dnia 24 czerwca 1983 r. o społecznej inspekcji pracy (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 567)
- ustawa wypadkowa** – ustawa z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 1242 z późn. zm.)
- ustawa zasiłkowa** – ustawa z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 372)
- u.z.f.ś.s.** – ustawa z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 111 z późn. zm.)
- u.zw.gr.,
ustawa
o zwolnieniach
grupowych** – ustawa z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 192 z późn. zm.)
- u.z.z.** – ustawa z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 1881)

Organy, urzędy, instytucje, organizacje

- ETPC** – Europejski Trybunał Praw Człowieka
- ETS** – Europejski Trybunał Sprawiedliwości
- FUS** – Fundusz Ubezpieczeń Społecznych
- GIODO** – Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych
- GIP** – Główny Inspektorat Pracy
- MEiN** – Minister Edukacji i Nauki
- MEN** – Minister Edukacji Narodowej
- MG** – Minister Gospodarki
- MGiP** – Minister Gospodarki i Pracy
- MGPiPS** – Minister Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej
- MNiSW** – Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego
- MOP** – Międzynarodowa Organizacja Pracy
- MPiOS** – Minister Pracy i Opieki Społecznej
- MPiPS** – Minister Pracy i Polityki Socjalnej
- MPiPS** – Minister Pracy i Polityki Społecznej
- MZ** – Minister Zdrowia
- MZiOS** – Minister Zdrowia i Opieki Społecznej
- NIK** – Najwyższa Izba Kontroli
- NSA** – Naczelny Sąd Administracyjny
- PIP** – Państwowa Inspekcja Pracy

- PIS** – Państwowa Inspekcja Sanitarna
RM – Rada Ministrów
SA – Sąd Apelacyjny
SN – Sąd Najwyższy
SO – sąd okręgowy
TK – Trybunał Konstytucyjny
TS – Trybunał Sprawiedliwości
UE – Unia Europejska
WSA – Wojewódzki Sąd Administracyjny
ZUS – Zakład Ubezpieczeń Społecznych

Czasopisma

- Biul. SN** – Biuletyn Sądu Najwyższego
Dz.U. – Dziennik Ustaw
Dz.Urz. – Dziennik Urzędowy
Mon. Praw. – Monitor Prawniczy
M.P. – Monitor Polski
MPP – Monitor Prawa Pracy
NP – Nowe Prawo
ONSA – Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego
ONSAiWSA – Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego i wojewódzkich sądów administracyjnych
OSNAP – Orzecznictwo Sądu Najwyższego – Izba Administracyjna i Pracy
OSNAPiUS – Orzecznictwo Sądu Najwyższego – Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
OSNC – Orzecznictwo Sądu Najwyższego – Izba Cywilna
OSNCP – Orzecznictwo Sądu Najwyższego – Izba Cywilna oraz Izba Pracy
OSNKW – Orzecznictwo Sądu Najwyższego – Izba Karna i Wojskowa
OSNP – Orzecznictwo Sądu Najwyższego – Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych
OSNPG – Orzecznictwo Sądu Najwyższego – Wydawnictwo Prokuratury Generalnej
OSP – Orzecznictwo Sądów Polskich
OSPiKA – Orzecznictwo Sądów Polskich i Komisji Arbitrażowych
OTK – Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego
PiP – Państwo i Prawo
PiZS – Praca i Zabezpieczenie Społeczne
PPH – Przegląd Prawa Handlowego
Pr. Pracy – Prawo Pracy
PS – Przegląd Sądowy
PUSiG – Przegląd Ubezpieczeń Społecznych i Gospodarczych
RPEiS – Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny
Śl. Prac. – Służba Pracownicza

Inne

- bhp** – bezpieczeństwo i higiena pracy
- itd.** – i tak dalej
- itp.** – i tym podobne
- m.in.** – między innymi
- n.** – następne
- Nr, nr** – numer
- poz.** – pozycja
- ppoż.** – przeciwpożarowy
- RP** – Rzeczpospolita Polska
- s.** – strona
- tw.** – tak zwany
- uzp** – układ zbiorowy pracy
- w zw.** – w związku
- ZFŚS** – zakładowy fundusz świadczeń socjalnych
- z o.o.** – z ograniczoną odpowiedzialnością
- z późn. zm.** – z późniejszymi zmianami
- zob.** – zobacz